

Hermed var følgende forslag til vedtagelse bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 14 af Kristian Thulesen Dahl (DF).

Forslag til vedtagelse nr. V 15 af Frank Dahlgaard (UP).

Forslag til vedtagelse nr. V 16 af Keld Albrechtsen (EL).

Forslag til vedtagelse nr. V 17 af Holger K. Nielsen (SF).

Hermed sluttede forespørgslen.

Formanden:

Jeg skal oplyse Tingets medlemmer om, at der også må forudses afstemning efter den næste forespørgsel, som vi herefter går i gang med.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Forespørgsel nr. F 12:

Forespørgsel til udenrigsministeren og justitsministeren:

»Hvad kan regeringen oplyse om udarbejdelsen af et charter for grundlæggende rettigheder i EU?«

Af Claus Larsen-Jensen (S), Charlotte Antonsen (V), Lene Espersen (KF), Anne Baastrup (SF), Kristian Thulesen Dahl (DF), Susanne Clemensen (CD), Elisabeth Arnold (RV), Keld Albrechtsen (EL), Jann Sjursen (KRF), Kim Behnke (FRI) og Frank Dahlgaard (UP).

(Forespørgslen anmeldt 24/10 2000. Fremme af forespørgslen vedtaget 27/10 2000).

Begrundelse

Claus Larsen-Jensen (S):

Med EU-charteret for fundamentale rettigheder gives både de klassiske menneskerettigheder og de sociale og økonomiske rettigheder en stærk placering som et fælles værdigrundlag for EU-samarbejdet. Det er blevet til på en for EU-samarbejdet ny måde, nemlig i form af et konvent.

Charterets indhold og rækkevidde fortjener en bred politisk og folkelig debat i Danmark og i resten af Europa, og vi ser derfor denne her forespørgselsdebat som en begyndelse på denne debat.

Besvarelse

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen): Lad mig til start sige tak til initiativtagerne til debatten. Den kommer på det rigtige tidspunkt, nu hvor der ligger et udkast til et charter for grundlæggende rettigheder.

Udkastet er udarbejdet af et konvent på 62 personer, som stats- og regeringscheferne nedsatte. Konventet videresendte udkastet til stats- og regeringscheferne på det uformelle topmøde i Biarritz i oktober. Stats- og regeringscheferne hilste charteret velkommen.

Jeg vil på regeringens vegne hjerteligt takke forhenværende minister og formand for Folketinget Erling Olsen for hans store arbejde i konventet. Stor tak også til Folketingets repræsentanter i konventet, hr. Claus Larsen-Jensen og fru Ulla Tørnæs.

Det er lykkedes at formulere et dokument, der lever op til Folketingets vedtagelse af 30. marts 2000.

Det er nu hensigten, at Det Europæiske Råd i Nice vil foreslå Europa-Parlamentet og Kommissionen, at de sammen med Rådet højtideligt proklamerer et charter. Det fremgår af mandatet fra Köln-topmødet i juni 1999.

Charteret får således i Nice karakter af et politisk dokument. Jeg vender tilbage til spørgsmålet om charterets videre skæbne.

Konventets opgave var at sammenstille eksisterende rettigheder, det fælles værdigrundlag, som EU-landene bygger på og værner om.

Charteret indeholder både de klassiske borgerlige og politiske rettigheder og de økonomiske og sociale rettigheder og nyere rettigheder som f.eks. god forvaltningskik i EU's institutioner.

Jeg synes, at konventet har lavet et godt arbejde og et indholdsrigt udkast.

Charterets struktur er ny og forfriskende for et menneskerettighedsdokument.

Charteret er inddelt i syv kapitler under overskrifterne: Værdighed, Friheder, Ligestilling, Solidaritet, Borgerne i Unionens medlemsstater, Retfærdighed i retssystemet og Almindelige bestemmelser. Disse kapitler rummer rettigheder udviklet i EU, Europarådet, FN og i medlemsstaternes forfatninger.

Charterets indledende bestemmelse i artikel 1 er hentet fra FN's verdenserklæring om menneskerettigheder fra 1948 og omhandler den menneskelige værdighed.

Jeg er glad for, at charteret starter med netop respekten for den menneskelige værdighed. Det fremhæver, at det enkelte menneske skal være i centrum.

Charterets bestemmelser er jo i øvrigt korte og klare, skrevet i et forståeligt sprog.

Ønsker man en nærmere redegørelse om charterets bestemmelser, er man nødt til at se på forklaringerne til charterteksten.

Kapitel 7 om de almindelige bestemmelser har været det vanskeligste at udfærdige. Dette kapitel indeholder sammen med præamblen den generelle ramme for charteret.

Det har aldrig været hensigten, at charteret skulle forrykke den kompetencefordeling, der eksisterer mellem Unionen og medlemsstaterne. Meningen med charteret er derimod at synliggøre de eksisterende rettigheder og principper, som EU skal respektere.

Der er ikke noget nyt i, at EU i sin virksomhedsudøvelse skal respektere grundlæggende rettigheder. Det fastslog EF-Domstolen for over 30 år siden, og det er jo også naturligt nok. Ethvert civiliseret system, der er tildelt myndighed til at lovgive og til at dømme med direkte virkning for borgerne, skal selvfølgelig overholde grundlæggende rettigheder og værdier. Vi taler tit om, at de grundlæggende rettigheder er universelle, og det gælder selvfølgelig også for EF og for EU.

Tidligere er de grundlæggende rettigheder i EF-systemet blevet fastlagt gennem EF-Domstolens retspraksis. Med Amsterdamtraktaten blev de en del af traktatgrundlaget. Nu er man nået dertil, at man i et selvstændigt dokument har samlet disse rettigheder, men at man synliggør rettighederne er ikke ensbetydende med, at kompetencen ændres mellem Union og medlemsstater. Det er indføjet i charterteksten, at Unionen ikke tildeles nye kompetencer eller opgaver med charteret.

Charteret udgør en vigtig begrænsning i EU-institutionernes beføjelse dér, hvor vi har givet dem kompetence. Der er helt centrale og grundlæggende rettigheder, der skal overholdes, uanset hvilket ærinde EU er ude i.

Borgerne kan se charteret som et værn mod, at deres fundamentale rettigheder tilsidesættes, på samme måde som hvis danske myndigheder tilsidesatte grundlovens bestemmelser eller bestemmelserne i den europæiske menneskerettighedskonvention.

Over for EU's institutioner kan den enkelte borger således forvente at være sikret respekten

for sit privatliv og sit familieliv, respekten for ejendomsretten, ytringsfriheden, erhvervsfriheden og alle de andre anerkendelsesværdige rettigheder, som vi også her i landet sætter højt og værner om.

Hovedformålet med charteret er som nævnt at klargøre for de mennesker, der befinder sig i et af EU-landene, hvilke rettigheder og principper EU skal respektere, men charteret sender også et vigtigt signal til den øvrige verden. Charteret styrker EU's troværdighed på den internationale scene.

EU har forbindelser med stort set alle nationer. Et af EU's hovedbudskaber er respekten for menneskerettighederne og det enkelte menneskes værdighed. Charteret styrker os i denne internationale sammenhæng. Vores budskab får troværdighed, når vi selv er forpligtet i forhold til, hvad vi betragter som fundamentale rettigheder.

Jeg vil godt give et eksempel på det. For nylig var der ASEM-topmøde i Seoul mellem EU-landene og 10 asiatiske lande. Et af de følsomme emner var respekten for overholdelsen af menneskerettighederne, hvor asiatiske partnere bedre vil forstå og acceptere vores intentioner, når vi kan henvise til vores fælles EU-charter, der er udformet med inddragelse af ngo'er og de øvrige civilsamfund. I betragtning af den stigende rolle, som menneskerettighedsdiskussionen har i det internationale samfund, er det en væsentlig betragtning.

Der er rejst mange spørgsmål om, hvordan charteret forholder sig til den danske grundlov, til den europæiske menneskerettighedskonvention, og om charteret ændrer EF-Domstolens rolle. Justitsministeren og jeg har oversendt omfattende besvarelser til Folketinget og udvalget. Justitsministeren vil i sin besvarelse nærmere komme ind på forholdet til grundloven og menneskerettighedskonventionen.

Om EF-Domstolens rolle vil jeg blot gentage, hvad jeg tidligere har sagt: EF-Domstolen vil give visse inspirationer af et kommende EU-charter. Domstolen påser og beskytter allerede i dag grundlæggende rettigheder, og charteret tydeliggør de eksisterende rettigheder.

En vedtagelse af charterudkastet medfører ingen ændringer i EF-Traktatens regler vedrørende Domstolens kompetence og procedurer. EF-Domstolens rolle ændres ikke ved vedtagelse af charteret.

Den 30. marts vedtog Folketinget, at regeringen skulle arbejde for, at charteret skulle ud-

trykke de frihedsrettigheder og det humanistiske menneskesyn, som EU-landene er fælles om, og som skal gælde over for EU's institutioner. Regeringen skulle endvidere arbejde for, at charteret ikke skulle ændre på fordelingen af kompetencen mellem EU's institutioner og medlemslandene, og at charteret skulle udformes under hensyntagen til andre forpligtelser på området, som Danmark er bundet af, herunder især den europæiske menneskerettighedskonvention.

Udkastet til charteret understreger netop det humanistiske menneskesyn, som vi deler med de øvrige EU-lande. Det er også tilfredsstillende, at de økonomiske og sociale rettigheder, som vi her i landet lægger stor vægt på, står sammen med de mere klassiske borgerlige og politiske rettigheder.

Hensynet til Danmarks øvrige internationale forpligtelser på menneskerettighedsområdet er sikret i charterets almindelige bestemmelser i kapitel 7.

Det er hensigten, som nævnt i henhold til Det Europæiske Råds beslutning i Köln, at charteret skal proklameres som en højtidelig erklæring. Charteret får karakter af et politisk dokument. Det er den danske regerings holdning, og den deles af hovedparten af de øvrige medlemslande.

Først i en senere fase skal det, som det fremgår af Kölnbeslutningen, undersøges, om, og i givet fald hvorledes, charteret skal optages i traktaterne.

Fra dansk side skal vi være rede til at fortsætte den diskussion, og vi skal ikke fra vores side udelukke, at der senere kan opstå et velbegrunnet behov for at få charteret indskrevet i Traktaten, men den beslutning skal altså ikke træffes nu.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at regeringen er meget tilfreds med udkastet. Der er da formuleringer og bestemmelser, som vi mener, vi kunne have skrevet bedre, men vi må jo huske på, at charteret er produktet af et fælles projekt mellem regeringerne, medlemslandenes nationale parlamenter, Europa-Parlamentet og Kommissionen. Jeg tror, at charteret vil medvirke til at understrege, at EU-samarbejdet i bund og grund bygger på de europæiske landes fælles humane værdier.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Ligesom udenrigsministeren er jeg glad for resultatet af det arbejde, som det særlige EU-konvent nu har tilendebragt.

Jeg synes, at det er lykkedes at få formuleret de rettigheder, som borgerne allerede har i dag efter EU-retten, på en let og forståelig måde.

Jeg finder endvidere, at udkastet er i overensstemmelse med det mandat, som Det Europæiske Råd gav på sit møde i Köln sidste år, og med den dagsorden, den vedtagelse, som Folketinget vedtog i marts måned i år.

EU-charter-udkastet opregner i et samlet dokument en række grundlæggende rettigheder, som borgerne har i forhold til EU's institutioner, når medlemsstaterne gennemfører EU-retten.

Charterudkastet synliggør de eksisterende grundlæggende rettigheder, som beskyttes i EU, og det skaber en større gennemsigtighed på dette vigtige område. Det vil kunne styrke menneskerettighedsbeskyttelsen i EU og dermed borgernes tillid til EU.

EU respekterer allerede i dag de grundlæggende rettigheder, men det kan være svært at orientere sig om, hvilke rettigheder der er tale om. At EU allerede i dag respekterer de grundlæggende rettigheder, fremgår af Unionens Traktat, artikel 6, hvorefter Unionen bygger på principperne om frihed, demokrati og respekt for menneskerettighederne.

Jeg kan i den forbindelse nævne, at det udtrykkelig fremgår af artikel 6, at EU skal respektere den europæiske menneskerettighedskonvention og medlemsstaternes fælles forfatningsmæssige traditioner som generelle principper for EU-retten.

EF-Domstolen har derudover siden slutningen af 1960'erne fastslået, at EU skal respektere de grundlæggende rettigheder, det gælder både, når EU lovgiver, og når der træffes konkrete afgørelser i forhold til borgerne.

Endvidere findes forskellige grundlæggende rettigheder allerede i dag i en række EU-regler. Der er både tale om traktatbestemmelser, direktiver og forordninger.

Det siger imidlertid sig selv, at når borgerne skal læse i så mange kilder for at få et overblik over deres rettigheder, er der tale om en næsten umulig opgave. Charteret vil på dette punkt styrke borgernes retsstilling over for EU.

Charterteksten giver i et tydeligt og letforståeligt sprog et hurtigt overblik over de eksisterende grundlæggende rettigheder. Nogle vil måske indvende, at charterteksten er blevet for enkelt

udformet, og at den rejser mange fortolknings-spørgsmål. Hertil vil jeg dog sige, at konventet har udarbejdet forklaringer til hver enkelt bestemmelse i charteret. Disse forklaringer giver den mere præcise definition af rettighedernes rækkevidde.

Jeg vil godt understrege, at EF-Domstolens rolle ikke ændres med vedtagelse af charteret. EF-Domstolen vil fortsat skulle træffe afgørelser i de samme sager som hidtil og tidligere, f.eks. når en borger påstår, at en EU-retsakt er vedtaget i strid med de grundlæggende rettigheder.

Charteret udvider heller ikke borgernes mulighed for at gå til EF-Domstolen. Der vil således fortsat være en meget begrænset adgang for borgerne til at gå direkte til EF-Domstolen.

Som bekendt kan en borger få sin sag prøvet ved EF-Domstolen, hvis borgeren er direkte og individuelt berørt af en EU-retsakt, eller hvis en dansk domstol vælger at spørge EF-Domstolen til råds om fortolkningen af EU-regler, som berører borgerne. Charteret vil heller ikke ændre i dette forhold.

Jeg vil godt i den forbindelse understrege, at jeg er lodret uenig med Jens-Peter Bonde, når han sammenligner charterudkastet med ost i en musefælde. Jens-Peter Bonde mener således, at selv om der på papiret er tale om en moderne samling af borgernes grundlæggende rettigheder, vil charteret uvægerlig komme til at virke som en godkendelse af EU's grundlæggende rettigheder og kan fortrænge de nationale grundlove og den europæiske menneskerettighedskonvention.

Det har været et helt centralt punkt i regeringens arbejde med charteret, at det blev formuleret og udformet på en sådan måde, at det respekterer grundloven og de internationale forpligtelser, som Danmark er bundet af, især den europæiske menneskerettighedskonvention. Dette er også lykkedes.

Charteret vil ikke skabe konflikt med grundlovens bestemmelser. Charteret medfører ikke nogen begrænsning eller indgreb i de rettigheder, der gælder efter bl.a. de enkelte medlemsstaters forfatninger. Det fremgår udtrykkeligt af charterudkastets artikel 53. Charteret indebærer derfor ingen indskrænkning i de frihedsrettigheder, som er sikret efter den danske grundlov.

Charteret vil heller ikke skabe nye kompetencer eller nye opgaver for Fællesskabet og Unionen, og det ændrer ikke i kompetencefordelingen mellem medlemsstaterne i EU. Det fremgår klart af charterudkastets artikel 51.

En vedtagelse af charterudkastet indebærer med andre ord ikke suverænitetsafgivelse, og grundlovens § 20 skal derfor ikke finde anvendelse. Jeg kan her henvide til udenrigsministerens besvarelse af spørgsmål nr. S 132 fra fru Lene Espersen, hvori Justitsministeriets notits om forhold mellem grundlovens § 20 og udkastet til EU-charteret er vedlagt.

Forholdet til den europæiske menneskerettighedskonvention har været indgående drøftet under forhandlingerne i konventet. Der er på dansk initiativ fundet en tilfredsstillende løsning i charterudkastet. Det fremgår udtrykkeligt af artikel 52, at de rettigheder i charteret, som stammer fra den europæiske menneskerettighedskonvention, har samme betydning og omfang som konventionens rettigheder. Det betyder, at rettighederne i charteret skal fortolkes på samme måde som menneskerettighedskonventionens bestemmelser, selv om der visse steder er anvendt andre ord og formuleringer.

Det er samtidig blevet præciseret i præambelen og i forklaringerne til charteret, at EU's institutioner skal respektere Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis. Den danske regering har fundet, at denne præcisering er vigtig, selv om EF-Domstolen allerede i dag respekterer Menneskerettighedsdomstolens afgørelser i sin fortolkning af de grundlæggende rettigheder.

Langt de fleste rettigheder i charteret, som stammer fra menneskerettighedskonventionen, har samme betydning og omfang som konventionens rettigheder. Der er dog enkelte bestemmelser i charterudkastet, som har et bredere anvendelsesområde end de tilsvarende bestemmelser i menneskerettighedskonventionen. Jeg har for nylig redegjort for, hvilke bestemmelser i charteret det drejer sig om, i et svar på et spørgsmål fra Folketingets Retsudvalg.

Jeg vil i øvrigt gerne fremhæve, at observatørerne fra Europarådet og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har tilkendegivet, at de kan støtte charteret i dets nuværende form. Det lægger regeringen vægt på. Charteret vil heller ikke berøre borgernes mulighed for at indbringe klager over den danske stat ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg.

Nogle vil måske rejse det spørgsmål: Hvorfor er det overhovedet umagen værd at vedtage charterudkastet? Tilføjer det noget nyt? Dertil vil jeg svare: Charteret er et menneskerettighedsdokument, som vi har behov for. Formålet

er at tydeliggøre grænserne for EU's institutions myndighedsudøvelse, når de lovgiver eller træffer afgørelser i forhold, hvor borgernes grundlæggende rettigheder berøres. Disse grænser præciseres nu i charteret. Ganske vist eksisterer grænserne allerede i dag, men som jeg har nævnt tidligere, skal man læse i mange forskellige dokumenter for at få et samlet overblik over de grundlæggende rettigheder.

Jeg vil til slut gerne takke forhenværende justitsminister og formand for Folketinget, Erling Olsen, for et solidt og grundigt arbejde med udformningen af charteret. Det har været et meget omfattende arbejde, hvor Erling Olsen har ydet en stor indsats.

Jeg vil derfor gerne opfordre Folketinget til at støtte regeringens ønske om, at charteret vedtages på Det Europæiske Råds møde i Nice.

Forhandling

Claus Larsen-Jensen (S):

Som en af dem, der har haft lejlighed til at følge arbejdet fra politisk side i konventet, er jeg glad for, at vi tager en diskussion om indholdet i dag.

Jeg synes sådan set, det er et godt resultat, der er kommet ud af det. Det er et godt dokument. Teksten er kort, klar og præcis, og vi får slået fast, at EU-samarbejdet sådan set ikke bare bygger på økonomi, handel, men også på nogle fælles værdier som grundlag for det samarbejde, vi som lande og befolkninger i Europa indgår i.

Det fastslår ud over de klassiske demokratiske frihedsrettigheder også, at vi har nogle sociale og økonomiske rettigheder i overensstemmelse med alt det, vi kender i forvejen og i øvrigt har tilsluttet os i internationale konventioner og aftaler, og som vi også bygger på i vores eget samfund.

Det er ganske godt, at vi her sender et signal om, at udgangspunktet med EU-samarbejdet sådan set er at skabe udvikling til gavn for mennesker og rettigheder i tilknytning til mennesker, og de principper, der er i charteret om udelelige og universelle værdier, om menneskers værdighed og frihed og lighed og solidaritet, og at man bygger på demokrati og retsstatsprincipper, frihed, sikkerhed og retfærdighed med mennesket i centrum er da ganske flot.

Vi ser faktisk charteret som et godt supplement til de bestræbelser, vi i øvrigt gør os, og

hvad vi i øvrigt har tilsluttet os i FN-regi og i europarådsregi osv., når det gælder menneskelige rettigheder, sociale rettigheder.

Vi bakker derfor kraftigt op om charterets formål. Det er da flot med de målsætninger om forbud mod tortur, slaveri, tvangsarbejde, børnearbejde, menneskehandel og dødsstraf, respekt for privat- og familieliv, ret til uddannelse, erhvervsfrihed, asyl, lighed for loven, børns og ældres rettigheder, integration af handicappede, arbejdstagerrettigheder som ret til organisering, forhandlingsret, information og høring og retfærdige og rimelige arbejdsvilkår, ret i landene til social sikring og sundhed, miljøbeskyttelse, forbrugerbeskyttelse osv.

Vi får altså hermed en synliggørelse for befolkningerne, for borgerne i EU-landene og i de kommende EU-lande af, at man har nogle fundamentale rettigheder i forhold til EU's institutioner på de områder, hvor EU udøver myndighed.

Jeg synes også, det er værd at fremhæve, hvad de to ministre også har gjort, at vi har respekt for nærhedsprincippet. Vi ændrer ikke med charteret EU's kompetence i forhold til medlemslandene. Det understreges, at det fælles værdigrundlag sker under hensyn til de europæiske folks forskelligartede kulturer og traditioner og nationale identitet. Vi har afklaret problemet med Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg. Vi ser det derfor som et positivt fremskridt, at charteret på topmødet i Nice i december 2000 vedtages som et politisk dokument.

Hvorvidt charteret og dets principper på et senere tidspunkt skal skrives ind i en traktat, er vi åbne for en diskussion om; men man kan ikke bare gøre det uden videre. Det kræver en afklaring af, hvad der egentlig er EU's kompetence, og hvad der er landenes kompetence, men debatten tager vi gerne.

Jeg skal derfor kraftigt anbefale charteret som et politisk dokument og skal så i øvrigt ved samme lejlighed tillade mig lige at rette en tak både til Erling Olsen og til alle i embedsværket, som faktisk har betjent os, der fra den politiske side har været involveret i det her. Det har været et flot stykke arbejde, der er leveret fra deres side.

Så skal jeg på vegne af Socialdemokratiet, Venstre, Det Konservative Folkeparti, CD og Det Radikale Venstre fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget finder, at EU's charter for grundlæggende rettigheder på en forståelig måde synliggør borgernes demokratiske, sociale og økonomiske rettigheder i forhold til EU's institutioner.

- Folketinget noterer sig med tilfredshed,
- at charteret ikke ændrer arbejds- og kompetencedelingen mellem EU og medlemslandene,
 - at charteret er i overensstemmelse med den beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, der er sikret ved den europæiske menneskerettighedskonvention.

Folketinget finder derfor, at charteret bør godkendes uændret som et politisk dokument på topmødet i Nice den 7.-8. december 2000.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 18).

Formanden:

Der er nu stillet følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil også her gerne give udtryk for, at jeg synes, det er ganske tankevækkende, men selvfølgelig også anerkendelsesværdigt, at mange fremtrædende mennesker i det ganske Europa, højtlojnedne, gode mennesker og i tusindvis af embedsmænd, nu har brugt månedsvis på at lave et dokument, der ifølge hr. Claus Larsen-Jensen ingen betydning har overhovedet.

Det er alene en sammenskrivning af eksisterende rettigheder, i virkeligheden noget, som en forskergruppe ved et universitet vel burde kunne have lavet. Det er jo det, hr. Claus Larsen-Jensen står heroppe og siger og vil have os til at tro på.

Der er en masse spørgsmål, man må tage fat på, og det er også derfor, det er så bekymrende, at man vil forcere det her igennem og vedtage det allerede her i december måned om et par uger. Et af spørgsmålene er: Hvis det er rigtigt, som justitsministeren siger i slutningen af sin tale, at formålet er at tydeliggøre grænserne for EU-institutionernes myndighedsudøvelse, når de lovgiver eller træffer afgørelser i forhold, hvor borgernes grundlæggende rettigheder berøres, hvorfor er der så i charteret ting, der overhovedet ikke har noget med EU at gøre, hvor

det ikke er EU-myndighedsudøvelse, men områder, hvor det alene er national myndighedsudøvelse, der er tale om?

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Et første interessant spørgsmål var: Hvad er det egentlig, hr. Kristian Thulesen Dahl er imod i indholdet af charteret? Det vil jeg sådan set gerne have at vide. Det er ret interessant, fordi det jo vil være at sige nej til alt det, Danmark i forvejen har godkendt af grundlæggende menneskerettigheder.

Det andet er, at det ingen betydning skulle have. Jo, det har sandelig en betydning at signalere, at vi i det europæiske samarbejde med udgangspunkt i EU bygger på nogle grundlæggende værdier. Det er det, vi signalerer. Vi skaber en synliggørelse af EU-institutionerne. Det, det dybest set handler om, er også, at vi hermed egentlig signalerer klart, at borgerne i forhold til EU-institutionerne skal tilføjes nogle rettigheder på områder, hvor der er myndighedsudøvelse. Det er på nuværende tidspunkt et politisk dokument, javel, men det er en klar markering og et signal også til EU-myndighederne om, at de altså skal respektere disse som grundprincipper.

Så det sidste: Hvorfor står der noget, som ikke har noget med EU at gøre, men er national myndighedskompetence? Hvis man læser artikel 51, så står der ganske klart og tydeligt, at det er under respekt for nærhedsprincippet, national identitet osv., og at der ikke sker nogen kompetenceændring. Sagen i det her er, at vi har flyttet principperne over, fordi det er fælles for landene, men det, som gælder for institutionerne, gælder i henhold til det, der er EU's kompetence i henhold til traktaterne.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Ja, nu er det praksis, tror jeg nok, at når jeg holder ordførertale, så fortæller jeg, hvad Dansk Folkepartis holdning er, og det kan man så stille spørgsmål til. Det er svært i en kort bemærkning til hr. Claus Larsen-Jensens ordførertale at komme ind på, hvad vi mener om indholdet af det her charter. Altså forstå lige proceduren ret.

Men det, jeg spørger om, er: Hvorfor siger justitsministeren, at formålet med det her charter er at tydeliggøre grænserne for EU-institutionernes myndighedsudøvelse, når de lovgiver eller træffer afgørelser i forhold, hvor borgernes grundlæggende rettigheder berøres, når der er

indhold i dette charter, der ikke har noget at gøre med EU-institutioners myndighedsudøvelse, hverken når de skal lovgive eller træffe afgørelser i øvrigt?

Som jeg læser dette her, så er det jo et sammensurium af alle mulige forskellige ting, man prøver at fylde sammen i ét dokument, og så forsøger man at sælge det med, at det har noget at gøre med EU-institutionernes lovgivningsproces, eller når de træffer afgørelser.

Jeg synes ikke, at det virker særlig færdigarbejdet, det virker ikke særlig gennemtænkt, og derfor synes jeg, at det er hasarderet at ville forcere dette her igennem på et topmøde om 2 uger.

Når hr. Claus Larsen-Jensen så forklarer alle fortræffelighederne ved det, forklarer, hvorfor det er så godt, må jeg bare til gengæld spørge hr. Claus Larsen-Jensen: Hvorfor er Socialdemokratiet, sådan som jeg har forstået, modstander af, at det bliver traktatfæstet nu?

Man anerkender jo, at der er en del, der skal skrives om, hvis det skal traktatfæstes. Det må vel også være udtryk for, at der er nogle ting, man lige skal have tænkt godt igennem en gang til.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Egentlig stillede hr. Kristian Thulesen Dahl jo to spørgsmål, hvor det ene besvarer det andet.

Sagen er, at vi tilrettelægger et værdigrundlag, der er fælles for os i Europa. Vi signalerer, hvad det er, der gælder for borgerne i forhold til EU-institutionerne.

Når jeg så siger, at vi er åbne for at diskutere, om det på et tidspunkt indholdsmæssigt skal ind i en traktat, men samtidig siger, at det kræver en afgrænsning, så er det lige nøjagtig, fordi elementer af dette her, som godt kan være fælles for alle EU-lande, ikke nødvendigvis også betyder, at EU skal have kompetencen på alle de pågældende områder.

Det er derfor, jeg siger det om, at det kræver en klar præcisering ved en traktatindskrivning af, hvad det så egentlig er, at EU skal tage sig af, fordi man har klaret det i dette charter med henvisning til – så vidt jeg husker – artikel 51.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jamen så bliver jeg bare nødt til at have et klart svar fra hr. Claus Larsen-Jensen på ét spørgsmål:

Det vil sige, at dette her politiske dokument er ikke sådan et dokument, som EF-Domstolen skal lægge til grund for sine afgørelser i den forstand, at landene ikke – stadig væk på de områder, der er oplyst – kan vælge at handle i strid med dokumentet.

Der er en retsfortolkning f.eks. i den europæiske menneskerettighedskonvention, der går ud på, at man ikke må udvise folk til stater, hvor der er risiko for, at de bliver dødsdømt. For at tage et eksempel: Jeg kunne da sagtens mene, at det er rimeligt, at vi udviser en person til USA, også selv om vedkommende måtte risikere at komme til en delstat, hvor der formelt set er en risiko for dødsstraf. Det vil jeg kunne argumentere for, og så kan man diskutere fortolkningen efter den europæiske menneskerettighedskonvention. Der fortolker man ind i dette her dokument, at man ikke må udvise.

Jamen altså når det er en fortolkning, man laver, så er det også en fortolkning, man kan diskutere, og man kan prøve at få ændret ved en senere dom. Men det er det jo ikke, hvis man sætter det ind i et politisk dokument, som er forpligtende.

Derfor må jeg bare spørge hr. Claus Larsen-Jensen: Ændres der ikke noget som helst i forhold til f.eks. dette her område af, at man laver et politisk dokument? Føler hr. Claus Larsen-Jensen sig ikke mere forpligtet af det?

Formanden:

Hr. Claus Larsen-Jensen. Afslutning.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Jeg vil ikke gå ind i en diskussion om konkrete sager, jeg vil bare sige, at der sker jo ingen kompetenceændring mellem EU-systemet og medlemslandene. Det er jo ganske afgørende.

Men det politiske signal, der ligger i det værdigrundlag, der ligger i det her charter, er selvfølgelig afgørende.

Formanden:

Fru Ulla Tørnæs som ordfører.

Ulla Tørnæs (V):

Jeg vil starte med at sige tak for besvareelserne fra udenrigsministeren og fra justitsministeren. De var fyldige og meget gode, synes jeg.

Derefter vil jeg gerne indlede med at slå fast, at vi i Venstre støtter det foreliggende udkast til

charter for grundlæggende rettigheder, som skal vedtages på topmødet i Nice om 14 dage.

For Venstre er det helt afgørende, at det kommende EU-charter for grundlæggende rettigheder ikke drejer sig om, at EU skal have noget på landenes bekostning – for nu at sige det sådan lidt populært. Nej, det drejer sig først og fremmest om, at borgerne skal have noget på EU's bekostning – hvis jeg må tillade mig at sige det på den måde.

Der er nemlig et klart behov for en sikring af det enkelte menneskes frihedsrettigheder i forhold til EU's institutioner. Akkurat som vi har foreslået et katalog, der fastslår opgavefordelingen i EU, bør vi også have et regelsæt, som skal beskytte den enkelte borgers frihedsrettigheder, og her ser vi charteret om borgernes grundlæggende rettigheder som et vigtigt skridt.

Det er et godt papir. Det fastslår de grundlæggende rettigheder: Ethvert menneske har ret til liv, frihed, ejendom og personlig sikkerhed. Enhver har ret til at tænke frit og til religionsfrihed, ytringsfrihed, forsamlings- og foreningsfrihed. Enhver har ret til uvildig, retfærdig og hurtig behandling af sager ved EU-institutionerne, og enhver har ret til aktindsigt i dokumenter fra Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen.

Oven i dette understreges det, at EU anerkender de regler om social sikring, social bistand og sundhed, som gælder i medlemslandene, altså velfærd og social fordeling i de enkelte lande blander EU sig ikke i.

Det er et dokument, som sikrer det enkelte menneskes frihedsrettigheder i forhold til EU-institutionerne, og det er det, der er det afgørende.

I første omgang bliver charteret vedtaget som en politisk erklæring, et politisk dokument i Nice, og det støtter Venstre, men dokumentet er så godt og stærkt, så kontant og klart, så fundamentalt for beskyttelsen af det enkelte menneskes frihedsrettigheder og retssikkerhed, at vi gerne vil gå et skridt videre.

Når EU-traktaten næste gang skal ændres, det vil sige, efter Nice, bør vi gøre dette charter for grundlæggende rettigheder til en del af EU-traktaten. Det skal vi gøre for at præcisere og for at sikre den enkelte borgers rettigheder over for EU.

Det er naturligvis indlysende, at man ikke bare kan tage den foreliggende tekst og putte ind i en ny traktat. Teksten skal naturligvis rent teknisk bearbejdes og gøres egnet til at være en del af en traktat, som naturligvis også vil omfat-

te andre emner, men vi forestiller os helt klart, at diskussionen om sikringen af borgernes grundlæggende rettigheder over for EU skal være en del af diskussionen om en ny traktat efter Nice.

Som liberale er vi altid gået i spidsen, når det gælder sikringen af mennesket frem for systemet. Derfor er charteret om grundlæggende rettigheder en vigtig sag for os, og præcis derfor er vi naturligvis meget skuffede over, at netop den danske regering med næb og kløer bekæmpede et forslag om, at også organisationsfriheden skulle omfatte en frihed for borgerne til at sige nej til medlemskab af en specifik organisation. Det forslag burde have været med i charteret. Respekten for den enkelte til selv at vælge og fravælge, hvilke organisationer man ønsker medlemskab af, ville den danske regering under ingen omstændigheder acceptere kom med, og det beklager vi dybt.

Det er et forslag, som vi naturligvis fortsat vil arbejde for bliver vedtaget i det danske Folketing, men på trods af denne mangel og på trods af, at vi nøjagtig som udenrigsministeren mener, at visse paragraffer kunne have været formuleret anderledes, ja, så støtter vi, at charteret vedtages, som det foreligger i Nice.

Jeg vil gerne slutte med at understrege, at vi lægger stor vægt på, nøjagtig som jeg også hørte justitsministeren gøre det i sin besvarelse, at charteret ikke udvider EU's kompetence, at charteret ikke skaber nogen konflikt med grundlovens bestemmelser, og at charteret ikke skaber nogen konflikt med Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg.

De helt centrale artikler i charteret er i den forbindelse artikel 51 og artikel 53. Med andre ord, der ændres ikke på den retstilstand, som allerede gælder i dag.

Jeg skal til slut for en ordens skyld blot sige, at vi stemmer for det forslag til vedtagelse, som hr. Claus Larsen-Jensen fremførte også på Venstres vegne.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Fru Ulla Tørnæs sagde i sin ordførertale, at det var indlysende – hun brugte betegnelsen indlysende – at det her charter naturligvis skulle skrives om, i hvert fald teknisk, hvis det skulle ind i Traktaten, som Venstre i øvrigt er meget stærke tilhængere af.

Jeg går ud fra, at når fru Ulla Tørnæs er en af dem, der har fulgt det her arbejde på tættest hold som medlem af det her såkaldte konvent

og også som ordfører for det parti, der ønsker, det skal ind i Traktaten – det er vistnok det eneste parti, som jeg i hvert fald har hørt ytre det indtil nu – må hun kunne redegøre mere præcist for, hvad det så er, der skal ændres i charteret, for at det kan komme ind i Traktaten.

En ting er jo, om det er ren teknik, det her, og om det bare skal tilrettes. Det kan være en holdning. Noget andet er selvfølgelig, om der er nogle områder, man ser mere ømt på i forhold til en indskrivning i Traktaten end andre, og der kunne jeg godt tænke mig at få de her emner frem under den her debat.

Det er om to uger, man vil vedtage det her. Det er ikke helt uaktuelt, at vi får den her debat på nuværende tidspunkt.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Hansen (SF):

Når eller hvis charteret bliver indskrevet i Traktaten, så begynder vi jo at nærme os noget, der er en forfatning, og der vil jeg sige, at det jo ikke er ligegyldigt, hvilken forfatning man så har. Som charteret er skrevet nu, vil charteret rent faktisk blive indskrevet i Traktaten og give EU, så vidt jeg kan se, en status af en europæisk stat.

Jeg synes, at hvis vi skal snakke om at indskrive nogle rettigheder i Traktaten, er det afgørende, vi også har på plads, hvad det er for en slags EU, vi har, hvad det er for en slags statsdannelse, vi har i EU. Hvis vi har et samarbejde mellem forskellige nationer, er det så tilpasset menneskerettighederne?

Men hvis Venstre nu synes, det her skal ind i Traktaten, så ser det for mig faktisk ud til, man også accepterer en føderal stat som en forudsætning.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Jeg vil tillade mig at besvare spørgsmålene samlet, da de sådan set handlede om det samme. Men først vil jeg sige til hr. Thulesen Dahl: Jeg er meget beæret over, at hr. Thulesen Dahl i sit spørgsmål giver udtryk for, at mine evner rækker til at forudse, hvad en kommende regeringskonference efter den, der nu er i gang i Nice, rent faktisk vil ende med.

Det, jeg har sagt på Venstres vegne i dag, er, at vi er enige i, at det her som et politisk dokument skal vedtages i Nice. Men vi er også meget opmærksomme på, at der kommer en dag efter Nice, og i den sammenhæng ser vi gerne, at den præcisering, som sker med det politiske do-

kument, bliver en del af diskussionen om en ny traktat efter Nice.

Hvad den traktat derudover kommer til at indeholde, og hvordan man teknisk får formuleret de klare præciseringer, der sker med det politiske dokument, som bliver vedtaget i Nice, og hvordan man teknisk får det indarbejdet i en traktat, er jeg altså – hr. Thulesen Dahl må have mig meget undskyldt – ikke i stand til at svare på her og nu.

Men vi har i dag med det, jeg har sagt, givet tilslutning til, at vi er parate til, at de principper, som vi har skrevet ned i det politiske dokument, bliver en del af en kommende traktat.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Hvis jeg forstår fru Ulla Tørnæs rigtigt, så handler det om, at det her charter er brugbart til at skrive over. Det er et spørgsmål om at ændre noget teknisk i det og måske få det rettet lidt til sprogligt og sådan noget, men at der ikke er nogen emner i det, hvis det skulle være egentligt traktatstof i EU, som skulle ud. Altså sådan må jeg tolke fru Ulla Tørnæs' svar. Det synes jeg er forkert.

Jeg synes simpelt hen, at man i EU's Traktat skal beskrive de områder, som EU har kompetence på, men dér, hvor EU ikke har kompetence på området, og hvor det relaterer sig til andet, den europæiske menneskerettighedskonvention f.eks., synes jeg, man skal overlade det til *det* system at håndtere *de* sager og ikke skrive det ind i EU-traktaten, selv om EF-Domstolen selvfølgelig er forpligtet, fordi alle europæiske lande har accepteret at tage hensyn til den europæiske menneskerettighedskonvention.

Men det er efter min mening noget andet at skrive en række emner ind i EU-traktaten, som EU slet ikke ellers har kompetence til. Det kan jeg høre at fru Ulla Tørnæs gør sig til talsmand for.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Hansen (SF):

Jeg vil godt forsøge igen.

Jeg oplever, at hvis man skriver det charter, som vi har nu, og som er ganske omfattende, ind i Traktaten, så har det en form nu, som minder om nogle menneskerettigheder, som en stat skal overholde, og med forpligtelser i forhold til borgerne.

Derfor er spørgsmålet til Venstre: Sådan som charteret ligger nu, mener man så rent faktisk, at

det er egnet til at blive skrevet ind i Traktaten, uden at det får den konsekvens, at man faktisk stadfæster den føderale stat?

Vi har jo hørt meget om, og vi snakker om, at det er nationernes Europa, der skal arbejde sammen, men min frygt er, at hvis charteret i den form, der ligger i nu, bliver skrevet ind i Traktaten, ja, så er vi faktisk ved at stadfæste den føderale stat.

(Kort bemærkning).

Ulla Tørnæs (V):

Jeg skal berolige hr. Knud Erik Hansen og sige, at det er under ingen omstændigheder Venstres mål, at det europæiske samarbejde, EU, udvikler sig til Europas Forenede Stater, så vi ser de grundlæggende rettigheder, som vi har fået præciseret med det politiske dokument, som bliver vedtaget i Nice, som et klart og godt dokument.

Vi har i Venstre altid stået i spidsen for at kæmpe for menneskerettigheder. Vi har et slogan, vi kalder »mennesket frem for systemet«. Det slogan vil vi også gerne have overført til EU, og derfor er vi parate til at sikre, at denne præcisering af borgernes rettigheder over for EU-systemet også bliver en del af en kommende ny traktat.

Lene Espersen (KF):

Jeg vil gerne indlede med at sige tak til udenrigsministeren og justitsministeren for, synes jeg, nogle rigtig gode besvarelser, og fra De Konservatives side vil jeg også sige, at vi synes, det er et vældig godt dokument, som konventet har fået sat sammen.

Vi opfatter charteret i den form, som det ligger i, som en beskrivelse af, hvor langt vi er nået i EU-landene med at udvikle de grundlæggende menneskerettigheder, og jeg vil sige: Det er ikke så ringe endda.

Den europæiske civilisation er nået et godt stykke vej, siden den borgerlige franske revolution i 1789 satte frihed, lighed og broderskab på den europæiske dagsorden. Især i perioden efter Anden Verdenskrig er det gået stærkt i Vesteuropa. Den sovjetiske bjørn satte sig tungt på vores naboer i øst. I sin menneskefjendske kommunisme forhånedes den alle begreber om ligestyrelse, frihed og respekt for det enkelte menneske. Imens, ja, så skabte vi i vest den europæiske menneskerettighedskonvention og EU – en konvention med en tilhørende domstol, som i årenes løb gennem en aktiv domstolsprak-

sis har støttet og udvidet det europæiske menneskerettighedsbegreb.

Det er i dag Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg, som står i centrum af forsvaret for de universelle rettigheder. Det er den domstol, som beskytter borgerne mod tilfældige overgreb fra myndighedernes side. Det er den domstol, der rækker ud i snart alle kroge af Europa langt uden for EU's grænser.

Derfor er det også utrolig positivt at læse i charteret, at EU anerkender Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg som den toneangivende fortolker af menneskerettighederne. Det er også positivt, at charteret i sin ordlyd tager højde for en tænkt konflikt med den europæiske menneskerettighedskonvention. I charterets artikel 52 står der direkte, at EU-charterets bestemmelser har samme betydning og omfang som i den europæiske menneskerettighedskonvention.

Det kan i mine øjne kun forstås på én måde: EU's institutioner, inklusive EF-Domstolen, skal og må respektere de domme, som afgives af Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg. EF-Domstolen i Luxemburg kan altså ikke placere sig selv højere end Strasbourg i et forsøg på at skabe et internationalt domstolshierarki.

Det er vigtigt for Det Konservative Folkeparti at få slået dette fast. Charteret lægger ikke op til en ny retstilstand, hvor man kan shoppe rundt med sin klage mellem konkurrerende domstole. Alene fordi charteret ikke er juridisk bindende, men et politisk dokument, står dette klart. Det ville helt klart være ødelæggende for den respekt, som i dag står om Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg.

Hvad skal der så ske videre med det dokument? Ja, i første omgang skal det forelægges for Det Europæiske Råd af stats- og regeringsledere på topmødet i Nice. Jeg håber, at det bliver vedtaget som den politiske erklæring, det er.

Den samme procedure skal Europa-Parlamentet igennem. Charteret er altså en erklæring, det er ikke en forfatning, og det er heller ikke en konvention. Er den så helt uden betydning? Jeg opfatter nogle af de spørgsmål, der kom fra hr. Thulesen Dahl på den måde. Nej, så langt fra. Det er en politisk erklæring, der opsummerer og tydeliggør, hvilke universelle rettigheder man som borger i Europa kan gøre krav på, og er et kraftigt og godt signal at sende til omverdenen.

Værdighed, humanisme, frihed, solidaritet, ligestilling, retfærdighed – det er ikke ligegyldige begreber. Og vi synes, det er flot, at man sender

det signal til omverdenen. Se her, venner, kan vi sige, alle jer i Slovakiet, Hviderusland, på Balkan og andre steder i Europa, dette er, hvad I skal leve op til, det er minimumsforskrifterne for, hvordan I skal behandle jeres borgere. Ikke mere, ikke mindre.

Men dette charter egner sig ikke i sin nuværende form til at blive indskrevet i EU-traktaterne, ikke i den form, som traktaterne har i dag i hvert fald. I dag er traktaterne jo en blanding af detailregler og overordnede principper, og hvis vi blot lægger charteret ukritisk oveni, overlader vi al for megen fortolkning til EF-Domstolen. Først der kan blive tale om at skrive noget, der ligner en forfatning, ind i EU-traktaterne, skal de skrives helt om.

Vi konservative kunne godt tænke os, at man i forbindelse med den fremtidige diskussion om, hvordan EU-samarbejdet skal udvikles, arbejdede for, at der skete en opdeling af principper og spilleregler i én del og detailregler i en anden del. En mere revideret og logisk opbygget traktat kunne også være på sin plads, men det er en helt anden diskussion, der kommer til at foregå de næste mange år frem.

Til slut vil jeg bemærke, at det lader til, at det har været et meget konstruktivt forløb, konventet har været igennem i de seneste 8 måneder. Det burde kunne overbevise flere om, at et forum bestående af repræsentanter for de nationale parlamenter faktisk godt kan bruges til at skabe resultater. Vi taler jo så meget om demokratisk underskud og uigennemsigthed i det europæiske samarbejde, og medlemmer af de nationale parlamenter er alt andet lige langt tættere på befolkningen end mange embedsfolk i Kommissionen. Derfor mener vi egentlig også, at det ville være en kæmpe demokratisk dividende at tage hjem, hvis vi nationale parlamentarikere blev brugt mere aktivt i udviklingen af det europæiske samarbejde.

Det Konservative Folkeparti er overbevist om, at det er vejen frem, og jeg vil afslutte med at anbefale, at det flotte stykke arbejde, vi har set med konventet, også blev brugt fremadrettet i nye diskussioner, hvor de nationale parlamenter kunne spille en rolle.

Knud Erik Hansen (SF):

Det har været meget mærkværdigt at følge tilblivelsen af dette charter. Det har haft menneskerettighederne som overskrift, men for mange lande har den reelle overskrift været et skridt mod en forfatning for en føderal europæisk stat,

og det har skæmmet processen. Men resultatet er blevet, at de, der har ønsket, at dette charter her og nu skulle åbne op for en udvikling mod en føderal stat, har måttet trække det korte strå; de har ikke fået, hvad de ville.

Det har været SF's ønske, at EU-institutionernes forpligtelser over for menneskerettighederne skulle gøres synlige og klare. EU er ikke en stat og har derfor ikke forpligtelser som stat over for den europæiske menneskerettighedskonvention. EU er imidlertid et foretagende med ganske megen magt, og det er derfor et rimeligt krav, at der kommer klarhed over EU's institutioners forpligtelser over for menneskerettighederne.

Der har været en række snublesten i denne proces. En af dem har været forholdet til den europæiske menneskerettighedskonvention og Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg, og om et EU-charter ville betyde, at EF-Domstolen overtog Strasbourgdomstolens opgaver og dermed svækkede den europæiske menneskerettighedskonvention. Det kostede nogle sammenstød, men problemet er nu løst, således at dér, hvor der er parallelle bestemmelser mellem konventionen og charteret, er det konventionens tekst, der er overordnet, og ikke kun teksten, men også tolkningen, som bl.a. kommer til udtryk gennem Domstolens praksis. Med andre ord: EF-Domstolen vil være underordnet i forhold til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg.

En anden snublesten har været den underliggende, gamle dagsorden om at bruge charteret til udvidelse af EU's opgaver og kompetencer. Når man læser charteret, er det ikke svært at finde steder, hvor der er nævnt opgaver, som EU ikke har. Men der ligger i charteret nogle udtrykkelige bestemmelser om, at uanset de mange ord tillægger dette charter ikke EU nye opgaver eller nye kompetencer, og det ændrer heller ikke på de kompetencer og opgaver, der er fastlagt i traktaterne.

Vi opfatter i SF ikke diskussionen om menneskerettighederne over for EU's institutioner som færdig. Der er stadig opgaver at løse, og der kunne måske også findes andre måder at sikre menneskerettighederne i EU's institutioner på, f.eks. ved at de internationale organisationer fik mulighed for at tilslutte sig den europæiske menneskerettighedskonvention. Det er ikke muligt nu, og det bliver også en lang proces, før det eventuelt kan lade sig gøre.

Diskussionen om charter og forfatning er givet heller ikke færdig, når vi ser på den diskussion, der foregår i EU. Men i den diskussion, man vil have, er det i høj grad EU's struktur og forholdet mellem EU-landene, der skal være det centrale og ikke diskussionen om menneskerettighederne. Det er altså den diskussion, vi skal tage, og det ville også være uærligt, hvis man ville gemme denne diskussion om forholdet mellem EU og medlemsstaterne under dække af en diskussion om menneskerettigheder.

Det reelle udgangspunkt er så at diskutere forholdet mellem EU og landene, og at man derefter tilpasser menneskerettighederne til de forhold, man nu bliver enige om. Men når EU er en sammenslutning af stater og ikke en stat i sig selv, er det de enkelte lande, der har hovedansvaret for at sikre menneskerettighederne over for borgerne, og for ikke at snigløbe den diskussion er det for os at se ubetinget vigtigt, at charteret på topmødet vedtages som et politisk dokument og ikke som noget andet.

Jeg skal derfor fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget finder, at det af konventet vedtagne charter løser opgaven med at synliggøre menneskerettigheder og grundlæggende holdninger, som EU's institutioner skal leve op til i forhold til borgerne og finder det væsentligt

- at charteret ikke ændrer på kompetencer og opgaver i EU i henhold til traktaterne og dermed heller ikke på arbejds- og kompetencefordelingen mellem EU og landene i EU;
- at tekster, der indeholder rettigheder svarende til rettigheder i den europæiske menneskerettighedskonvention har samme betydning og omfang som konventionen, og at det betyder, at tekster i charteret skal tolkes både ud fra den europæiske menneskerettighedskonvention og ud fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis.

Folketinget finder, at det er en forudsætning for dansk tilslutning til charteret på topmødet i Nice den 7.-8. december 2000, at det godkendes som et politisk dokument.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 19).

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg synes egentlig, det er helt utroligt. I den første del af debatten har ordførerne mest diskuteret, hvordan man kunne afgrænse sig ud af det her, og hvordan man kunne sikre sig imod misfortolkninger og ubehageligheder som følge af det stykke papir.

Man har haft ikke bare et udvalg, men et konvent til at sidde i 8 måneder; man har haft i tusindvis af mennesker engageret i at lave det stykke arbejde, og så skal vi nu høre et stort forsøg på at fortælle, hvorfor det ikke er problematisk, fordi det ikke giver nye rettigheder og ikke fjerner eksisterende rettigheder, og »det betyder ingenting, venner, I kan tage det helt roligt«. Det er for os i Dansk Folkeparti at se virkelig fantastisk brug af skatteydernes penge, må man sige.

Så forsøger man sig med, at det er altså pædagogisk, og det er godt for borgerne, at de kan tage et stykke papir, hvor deres rettigheder står klart beskrevet. Justitsministeren bruger betegnelsen, at set i sammenhæng med EU-myndighedsudøvelsen er det vigtigt, men borgerne kan da ikke blive andet end forvirrede, når de tager det stykke papir, for det handler jo om meget andet og meget mere, som flere også har nævnt. Senest har SF's ordfører været inde på den samme problemstilling.

Derfor kan vi ikke tage det her som udtryk for andet, end at det går ud på at skabe grundlaget for en egentlig EU-forfatning. Nu ved man jo godt, at det gør man ikke lige bare på én gang, men man gør det efter sædvanlig EU-praksis ved at tage ét skridt nu og lave nogle ting, og senere tilretter man dem så med henblik på, at man kan få dem ind i Traktaten, så den kan blive en egentlig forfatning.

Vi går ud fra, ja, vi tager som givet, at alt dette her er et led i arbejdet med at udvikle EU til en føderal stat. Det er vi ikke tilhængere af, men vi kan da godt se trenden, også i forbindelse med regeringskonferencen, hvor man diskuterer, at Kommissionen i højere grad skal ligne en regering, at kommissionsformanden skal have egentlige statsministerielle udøvelsesmuligheder, osv. osv. Sammenhængen er sådan set reel nok. Der er nogle, der spiller med åbne kort, og så er der andre, der forsøger at luske det igennem ved at sige, at det egentlig ikke betyder så meget.

Med hensyn til indholdet skal jeg sige, at der er faktisk områder, hvor vi føler, at man ikke skal indskrænke nationalstaternes handlemuligheder, f.eks. på et område som kirkens stilling.

Det er ikke sikkert, det giver problemer med den formulering, der er brugt her, men jeg siger det bare som et eksempel på, at der faktisk kan være et område, hvor man ikke mener, at det er godt for borgerne at kunne henholde sig til en international retsstilling. Hvis det f.eks. underminerer Danmarks mulighed for at kunne opretholde den danske folkekirke som en kirke med en særlig fortrinsstilling, sådan som det er nævnt i grundloven, er det jo ikke godt.

Noget andet, hvor vi selvfølgelig anerkender den juridiske tolkning efter Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis, er spørgsmålet om udvisning. Jeg kan altså godt forestille mig, at der kan være en masse morder, som jeg ikke synes skal kunne opholde sig i Danmark uden risiko for udvisning til f.eks. en delstat i USA, bare fordi man i USA har dødsstraf som en straffemulighed. Det er da noget, jeg vil have mulighed for at slås for, og det er bare nævnt for at anføre nogle områder, hvor vi faktisk mener, at det ikke nødvendigvis kun er et gode at traktatfæste rettigheder, som vi tror man vil gøre senere.

Så kan der være andre områder, hvor vi ikke har det fjerneste imod det, og der er selvfølgelig også en lang række rettigheder, der er skildret i dokumentet, som vi absolut ikke har noget som helst imod at traktatfæste og i øvrigt også støtter i andre sammenhænge.

Men vi har altså de bekymringer, jeg har nævnt, og så har vi også den bekymring, at sagen slet ikke har været til nogen folkelig debat. Den bliver vedtaget i en politisk erklæring eller et politisk dokument på topmødet i Nice, uden at den forudgående har været til en folkelig debat. Det mener vi den bør, og derfor skal jeg fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget konstaterer, at EU-charteret er første fase til en egentlig EU-forfatning, opfordrer Folketinget regeringen til

- at hindre dets vedtagelse på Nicetopmødet,
- at sikre en bred folkelig debat om charteret i den danske befolkning, før en eventuel senere vedtagelse af dette,
- samt at få udarbejdet en uvildig undersøgelse af, hvilke juridiske konsekvenser charteret vil få i forhold til grundloven samt EMK bl.a.

som følge af, at EF-Domstolen vil inddrage charteret som grundlag for sine domme.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 20).

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Susanne Clemensen (CD):

Jeg vil gerne starte med at takke udenrigs- og justitsministeren for deres indlæg i debatten her i dag, og så vil jeg konstatere det, som vi i CD også synes er meget vigtigt, nemlig at EU også handler om menneskeværd og kultur. EU blev jo skabt for at skabe sikkerhed og stabilitet i Europa, og den opgave kan man jo sige at Fællesskabet har løst med udmærkelse eller til et 13-tal.

Men Fællesskabet handler jo netop også om menneskerettigheder og frihed og demokrati. Vesteuropa er et område i verden, hvor de tre grundsten præger samfundet, og Europa har en forpligtelse til at hjælpe mennesker i andre dele af verden til at opnå de samme rettigheder. I CD mener vi, at man kun gennem et stærkt Europa kan bekæmpe etniske udrensninger, tortur og diskrimination i andre dele af verden. Kun i fællesskab kan vi gennem handel, bistand og investeringer søge at forbedre de økonomiske og sociale forhold i andre dele af verden og dermed forebygge, at millioner af fattige tvinges på flugt til Europa. Vi har derfor en forpligtelse til at stå sammen, vi har en forpligtelse til at åbne Fællesskabet for andre europæiske folk, og vi har en forpligtelse til at bidrage til en bedre og mere fredelig verden. Det er også det, EU handler om for os.

EU-charteret for borgernes grundlæggende rettigheder slår faktisk det, som vi i CD synes er utrolig vigtigt at fremhæve ved EU-samarbejdet, fast med syvtommersøm, nemlig – for at citere hr. Erling Olsen, som vi jo har den glæde at kunne konstatere er til stede her i dag, og som har været regeringens repræsentant ved udarbejdelsen af charteret – at EU ikke blot er »en organisation, der skal sikre arbejdskraftens og kapitalens frie bevægelighed, men også et fællesskab om en række værdier, som ikke kan måles i penge. Derudover er det naturligvis også vigtigt, at vi synliggør, at EU's borgere rent faktisk har nogle rettigheder over for EU's institutioner.«

Vi er med i det forslag til vedtagelse, som et flertal i Folketinget står bag, og vi ønsker natur-

ligvis, at charteret på nuværende tidspunkt bevarer det nuværende indhold og karakter af at være en politisk erklæring.

Men der skal ikke herske nogen tvivl om, at vi i CD også gerne vil arbejde på, at charteret bliver en del af en grundlæggende traktat efter Nice, ved at vi gerne vil arbejde for en klarere arbejdsdeling og et enklere traktatgrundlag, f.eks. som De Konservative var inde på, altså en opdeling af EU's traktatgrundlag i én del, der vedrører struktur og borgernes grundlæggende rettigheder, og en anden del, der vedrører de mere tekniske forhold ved EU-samarbejdet.

Men vi kan altså støtte det her forslag til vedtagelse, som vi selv er med i.

Elisabeth Arnold (RV):

Det persongalleri, der har arbejdet med det, der er resultatet nu, som vi diskuterer i dag – charteret for grundlæggende rettigheder – er en lidt usædvanlig sammensætning i EU-sammenhæng, nemlig repræsentanter for de 15 medlemslande, for Europa-Parlamentet og for regeringerne. Det er en ny konstruktion, men den har, efter alt hvad vi kan se, fungeret udmærket.

Når man læste de første referater fra de konferencer, der blev holdt, kunne man godt blive bekymret, fordi diskussionen så ud til at stritte i alle retninger, og alle mulige emner blev lagt på bordet. Det var svært at finde ud af, hvilken retning diskussionen ville tage, og hvordan resultatet ville blive til sidst.

Men jeg må sige, at der har været gode og fornuftige folk i forbindelse med arbejdet, som har fundet ud af, hvad kernen skulle være, og jeg synes, at det endelige resultat er blevet godt. Den tekst, der ligger foran os, må i hvert fald siges at være lettilgængelig. Den er letlæst, den er mundret – når man skal læse det, kan det ikke være mundret, så må det være øjeret. Der er ikke mange vanskelige juridiske ord i den, og den er også moderne.

Der er taget ting med, som af gode grunde ikke kunne være med i den europæiske menneskerettighedskonvention, som f.eks., hvordan vi forholder os til menneskers deltagelse i biomedicinske forsøg, hvordan vi forholder os til de nye bioteknologier. Også andre ting, som er af forholdsvis ny dato på den tekniske front, er taget med i charteret, også f.eks., at enhver har ret til at få respekt ikke blot for sit privatliv og for sit hjem, men også for sin kommunikation. Det handler jo også om Internettet og den IT-udvikling, der har været i de senere år.

Så jeg synes, det er blevet et moderne dokument, samtidig med at det holder de klassiske frihedsrettigheder og de klassiske borgerrettigheder fint i hævd.

I Det Radikale Venstre siger vi ja til udbredelse af menneskerettighederne på alle niveauer og i alle lande, og vi siger ja til, at vi får håndhævelse af menneskerettighederne over for alle borgere, som er omfattet af de forskellige konventioner. Men vi vil helst undgå en rivalisering mellem de forskellige domstole eller de forskellige organer, som fortolker menneskerettighederne.

Jeg synes, at det i dette tilfælde er løst på en forbillig måde, og jeg synes, det er meget betryggende, at de repræsentanter fra Europarådet, som har deltaget i forhandlingerne her, har erklæret sig tilfredse med resultatet.

I forvejen har vi jo den lidt absurde diskussion om, hvis rettigheder der er bedst; om det er FN's rettigheder, Europarådets rettigheder, den danske grundlovs rettigheder eller EU-charteret, som præsenterer de bedste rettigheder.

Vi siger fra Det Radikale Venstres side tak til dem alle sammen. Vi ønsker ikke at være dem foruden. Vi må så se, om vi kan finde ud af, at de forskellige domstole ikke begynder at træde hinanden over tæerne, men det er der tilsyneladende taget højde for her, og det skal i hvert fald ikke ske i dette tilfælde.

Vi har jo i forvejen FN's Menneskerettighedskommission, som kommer med påbud eller med løftet pegefinger over for de enkelte medlemslande om, hvorvidt de overtræder nogle ting i FN's menneskerettighedserklæring. Det er ikke det samme som en Menneskerettighedsdomstol, men det snerper alligevel derhenad.

Det vigtigste her er at sige, at charteret tydeliggør, at EU-samarbejdet ikke udelukkende handler om penge og handel. Det handler også om nogle værdier, som har rødder mere end 200 år tilbage i tiden, og der er ingen grund til at tro, at disse værdier faktisk er fuldstændig uangribelige. Der er af og til bevægelser i både Europa og i andre lande – også i USA – som knytter sig til disse værdier, og man glemmer måske efterhånden, hvad det egentlig handlede om alt sammen.

Frihed, lighed og solidaritet er overskriften i charteret, og det er værd at lægge mærke til, at begrebet solidaritet – eller det, som det var under den franske revolution: broderskab – jo nogenlunde er glemt i den amerikanske forfatning, hvor man lægger hovedvægten på frihed og lighed, men måske har glemt den gensidige solida-

ritet, den gensidige forpligtelse over for hinanden i samfundet. Det er vigtigt, at det bliver en europæisk værdi, vi holder fast i, nemlig at vi har forpligtelser over for hinanden og over for dem, der ikke har så gode vilkår, og at vi må sørge for, at forskellene i samfundet ikke bliver for store.

Det har været diskuteret, om dette charter skal skrives ind i Traktaten. Fra Det Radikale Venstres side er vi ikke parat til det. Der skal i hvert fald laves nogle omskrivninger, sådan at man juridisk kan fortolke eller får lettere ved at fortolke, hvad meningen er med ordene. Men på den anden side må vi også se på, hvad det er for lande eller situationer, som trækker i retning af, at man gerne vil have skrevet menneskerettighederne ind i Traktaten.

Det er lande som Grækenland, Portugal og Spanien, som alle er lande, der har diktatur i frisk erindring, og som gerne vil være helt sikre på, at EU er en institution, som værner om menneskerettighederne, også for medlemsstaterne. Man forstår deres bekymring. De ved, hvad det betyder at have et diktatur. Danmark, Sverige, Finland, Holland, England og andre lande er mindre bekymrede, og vi siger: Vi synes, den europæiske menneskerettighedskonvention er god nok og er alt nok. Vi føler os godt beskyttet af den, og vi føler os godt taget vare på af Menneskerettighedsdomstolen.

Der er ikke noget at sige til, at vi er ubekymrede. Vi har haft et demokrati, som har fungeret uafbrudt i 150 år, men der er lande, som har god ret til at være bekymrede, og det synes jeg også man skal respektere. Den proces, vi er i gang med nu med at prøve at få fælles gods ind i det europæiske samarbejde, også på rettighedsområdet, skal vi hjælpe på al mulig måde og hilse velkommen.

Vi tilslutter os det forslag til vedtagelse, som vi selv har været med til at fremsætte.

Keld Albrechtsen (EL):

Man kunne jo sige, at eftersom regeringen højtideligt har forsikret os om, at dette forslag til charter hverken medfører forbedringer eller forringelser af menneskerettighederne, hvordan kan nogen så have noget imod en så troskyldigt udseende skriveøvelse. Det er da selvfølgelig klart et relevant spørgsmål.

Man kan jo også stille spørgsmålet på den måde: Er der en grund til, at man laver en sådan skriveøvelse? For det er jo ikke på grund af, at man vil forbedre menneskerettighederne. Det er

heller ikke for at forværre dem. Det er altså ikke for at ændre verden. Så må man spørge sig selv: Hvorfor laver man så et sådant projekt?

Desværre er svaret på det spørgsmål rimelig enkelt. Det er, fordi – det er derfor, man valgte dette klosteragtige, katolske udtryk konvent – det jo i virkeligheden handler om en grundlovgivende forsamling. Det måtte man ikke kalde den, og derfor brugte man dette katolske udtryk. Dermed i øvrigt naturligvis ikke være sagt noget som helst nedsættende om konventer eller katolske kirker.

Så har jeg jo arbejdet lidt med nogle spørgsmål til det her. Jeg fik et svar fra udenrigsministeren, der bekymrer mig meget, for udenrigsministeren havde fundet ud af, at jeg tager fejl, når jeg forudsætter, at Danmark altid har eneansvaret for, at lovgivning, der gennemføres her i Danmark, respekterer menneskerettighederne.

Jeg fik at vide af udenrigsministeren, at situationen er sådan, at vi her i Folketinget ikke længere har eneansvaret for overholdelsen af menneskerettighederne på dansk territorium. Det var for mig faktisk en ret rystende oplysning, for jeg havde som en selvfølgelig antagelse, indtil jeg fik det svar, at Folketinget naturligvis har ansvaret for, at der ingen krænkelse af menneskerettighederne finder sted på dansk territorium.

Men jeg fik at vide af udenrigsministeren, at det allerede i dag er sådan, at hvis EU-lovgivningen krænker menneskerettighederne på dansk territorium, så har den danske stat ikke eneansvaret for at sikre, at den krænkelse af menneskerettighederne bringes til ophør. Det har EF-Domstolen.

Så kunne man sige: Hvem kan dog nære mistillid til så ophøjet en institution som EF-Domstolen? Det er selvfølgelig et ganske uartigt spørgsmål, det kan jeg da godt se. Men alligevel kom jeg til at tænke på: Hvad er EF-Domstolen egentlig? Ja, det er jo en statslig domstol. Det er en domstol, der har til opgave at håndhæve ret, lovgivning, gældende ret, administrative bestemmelser – at håndhæve statsmagt. Det vil sige, at den i sin natur ikke er en menneskerettighedsdomstol, men en statslig domstol ligesom f.eks. den amerikanske Højesteret.

I USA har man den situation, at den øverste domstol, også når det gælder menneskerettigheder, er en statslig domstol, nemlig USA's Højesteret. Amerikanske borgere har ingen mulighed for at appellere til en menneskerettighedsdomstol.

Nu skal vi altså have indført det samme system i EU, nemlig at på alle de områder, hvor det er EU-ret, bliver EF-Domstolen den øverste domstol. Og det er en statslig domstol. Det er ikke en menneskerettighedsdomstol.

Det er et utrolig farligt skred, der her er tale om. Det helt farlige består i, at man ikke i regeringen forstår den helt grundlæggende forskel mellem en menneskerettighedsdomstol og en statslig domstol.

O.k., kunne man så sige, har vi ikke garanti for, at en afgørelse truffet af EF-Domstolen altid vil kunne appelleres til Menneskerettighedsdomstolen og derefter gennemtvinges som gældende danske ret?

Det har jeg selvfølgelig også spurgt ministeren om, og jeg har modtaget et tilsvarende trist svar: Næh, det har vi ikke garanti for. Vi ved på nuværende tidspunkt ikke, hvad der vil ske, når den konflikt opstår.

Man behøver altså ikke være nogen stor profet og vismand for at finde ud af, hvem der har mest magt: EF-Domstolen eller Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg, for det her er et magtspørgsmål. Det er et konfliktspørgsmål mellem to retssystemer, og der vinder naturligvis det retssystem, der baserer sig på den største pengekasse. Sådan er verden jo indrettet.

Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg udsultes konsekvent, så den ikke kan få penge til at behandle sagerne. Der skal nok blive penge og dommere i læssevis til EF-Domstolen.

Dette her er en meget alvorlig glidebane, som man er på vej ind på. Jeg har et forslag til vedtagelse, men det må jeg vente et øjeblik med at fremsætte, for tiden er udløbet.

(Kort bemærkning).

Claus Larsen-Jensen (S):

Så måtte hr. Keld Albrechtsen igen have fat i glidecremen til at få en tur på den europæiske glidebane. Jeg går ud fra, at det var bremsevæske, der skulle have været anvendt i stedet for, vil jeg sige til hr. Keld Albrechtsen.

Jeg synes, det er lidt interessant, når Enhedslisten og hr. Keld Albrechtsen altid kæmper for menneskerettigheder alle steder; International Straffedomstol, Domstolen i Haag, Strasbourg-domstolen og Tribunalen for Jugoslavien og det hele, men når det kommer til noget, der gælder for Europa, og der står EU, så går det hele i sort. Så ender vi i den rene og skære nationalisme. Kan hr. Keld Albrechtsen ikke se, at det ikke hænger sammen?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg hæftede mig ved, at hr. Claus Larsen-Jensen var i stand til at sige en række behageligheder, som jeg takker umådelig meget for, men han var jo dybest set ikke i stand til at forholde sig til de kritikpunkter, som jeg fremkom med.

Derfor skal jeg takke ham for muligheden for nu at fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget lægger til grund, at det foreliggende udkast til EU-charter ifølge regeringen ikke medfører forbedringer af de grundlæggende rettigheder, og idet Folketinget finder,

- at charteret vil komme til at indgå i forberedelsen af en kommende regeringskonference om en EU-forfatning, samt
- at charteret allerede som politisk dokument vil blive en del af det grundlag, som EF-Domstolen vil dømme ud fra, og dermed kan bidrage til at svække Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols autoritet,

opfordrer Folketinget regeringen til at hindre vedtagelsen af et EU-charter.«
(Forslag til vedtagelse nr. V 21).

Anden næstformand (Henning Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Også dette forslag indgår i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Hansen (SF):

Jeg vil sige, at jeg synes, hr. Keld Albrechtsen vender tingene lidt på hovedet og glemmer at tage som forudsætning, at det, vi snakker om her, er rettigheder i forhold til EU's institutioner. Her vil jeg egentlig mene, at det også er EU's opgave at holde orden i eget hus, og klart er det også, at hvis det er en domstolsafgørelse, er det også EF-Domstolen, der i første omgang må tage stilling til det, for det er at holde orden i eget hus.

Det, der er afgørende, er, at Domstolen faktisk skal have indrettet sin praksis, hvis det er menneskerettighedsspørgsmål, efter den europæiske menneskerettighedskonvention, samt at der rent faktisk ikke tillægges den flere opgaver.

Så jeg ser, at opgaven her faktisk er at sikre, at man holder orden i eget hus i første omgang og ikke en videre beskrivelse af en hel masse ting,

som Domstolen skal blande sig i, men netop sikre, at det er rettighederne i forhold til EU's institutioner. Og det er da relevant, at man tager stilling til det her og sørger for, det er i orden i EU.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu siger hr. Knud Erik Hansen, at charteret pålægger EF-Domstolen, at den sandelig skal rette sig efter menneskerettighedserklæringen og hele retsgrundlaget fra Menneskerettighedsdomstolen. Ja, det står der, men det er jo ikke sikret på nogen måde, at den rent faktisk vil gøre det.

Den har nu fået en tekst at arbejde ud fra, som er anderledes formuleret end de europæiske menneskerettigheder. Hvad det kan føre til kan ingen jo forudse på nuværende tidspunkt, men det kan altså føre til en konflikt, hvor Menneskerettighedsdomstolen træffer en anden afgørelse end EF-Domstolen, og at vi risikerer, at den danske regering vælger at gennemføre EF-Domstolens afgørelse og ikke Menneskerettighedsdomstolens afgørelse.

Så længe den konflikt ikke er løst til Menneskerettighedsdomstolens fordel, kan hr. Knud Erik Hansen hoppe rundt på tungen, og så vil jeg ikke være med til at anbefale dette dokument.

For mig er det enestående, at vi i Europa har et system, hvor hvert enkelt menneske har mulighed for at gå uden om statens organer og appellere sine menneskerettigheder til en uafhængig Menneskerettighedsdomstol. Det må der ikke røkes så meget som én millimeter ved – ikke én millimeter.

Den klageadgang er altså ikke sikret i forhold til EU's retssystem, og så længe, det ikke er tilfældet, så kan man – som jeg sagde – hoppe rundt på tungen eller gøre, hvad man vil, så giver jeg mig ikke.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Hansen (SF):

Jeg synes, at det helt afgørende i denne sag er, at vi snakker om rettigheder i forhold til EU's institutioner, og dér har EU en opgave i at sørge for at have orden i eget hus.

Det, vi har gjort nu med det her, som jeg ser det – det er et rodet charter i forhold til mange ting, fordi der har været mange interesser inde – er rent faktisk at sige, hvad det er for nogle forpligtelser over for menneskerettighederne, vi har i EU. Dem skal vi holde orden i, men det be-

tyder jo ikke, at hvis EF-Domstolen afsiger en kendelse, så kan man ikke gå til Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg og faktisk få underkendt EF-Domstolen.

Tilsvarende hvis en dansk domstol afsiger en kendelse, og man går til Menneskerettighedsdomstolen efterfølgende, så er det da en næse til den danske domstol. Tilsvarende vil det også være for EF-domstolen, når den efterfølgende faktisk må indrette sin praksis efter det.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Knud Erik Hansen forstår stadig væk ikke problemet.

Problemet er, at udenrigsministeren, som sidder her, ikke har villet garantere – nu kan jeg se, at justitsministeren også lytter meget opmærksomt, og det giver mig anledning til optimisme, for han har jo et særligt område, når det gælder håndhævelse af juraen – at man fra den danske stats side ubetinget og altid vil sikre, at på dansk territorium gennemføres Menneskerettighedsdomstolens beslutninger som de beslutninger, der gælder i sidste instans, uanset hvad et hvilket som helst retssystem i øvrigt måtte have besluttet, herunder EF-Domstolen.

Jeg har da intet imod, hvis man indfører den ordning i EU, at EU også skal holde orden i eget hus. Det ville da være en glimrende nyskabelse, men det er altså ikke tilstrækkeligt for mig.

Der er ikke noget i den sag, der er tilstrækkeligt for mig, før man har sikret, at enhver krænkelse af menneskerettighederne, som overgår en person, som befinder sig på dansk territorium, kan indbringes for Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg som sidste instans, og at den danske stat i sidste instans vil gennemføre den afgørelse, som Menneskerettighedsrettdomstolen i Strasbourg træffer. Det har vi ikke kunnet få garanti for, og derfor duer det, man har lavet, ikke.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Knud Erik Hansen for tredje og sidste gang.

(Kort bemærkning).

Knud Erik Hansen (SF):

Vi kan godt blive enige om, at det her ikke er tilstrækkeligt. Der er stadig væk ting at arbejde med i denne her sag. Men jeg har svært ved at se, at det er et tilbageskridt i forhold til, at EU skal holde styr i eget hus, når det gælder menneskerettighederne. Det er det ikke.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Der kan på det her område ikke tænkes noget større tilbageskridt, end at man rokker ved det princip, at det er Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg, der er sidste instans i menneskerettighedsspørgsmål, og det er det princip, man rokker ved.

Jeg kan faktisk ikke se, at man kan bibringe det europæiske menneskerettighedssystem, som er unikt i hele verden, og som er en umistelig værdi, større skade end ved at indføre et konkurrerende retssystem, hvor vi ikke kan få garanti for, at alle menneskerettighedssager i sidste instans afgøres af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

Det glæder mig da, at hr. Knud Erik Hansen nu erkender, at der er visse ting, der må gøres bedre. Det er i al beskedenhed, hvad jeg har prøvet at arbejde for. Måske skulle man tænke over det endnu en gang, før man fremsætter forslag til vedtagelse, der godkender det her. Det er så bare en opfordring til overvejelse for hr. Knud Erik Hansen.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Jann Sjursen som ordfører.

Jann Sjursen (KRF):

Det er på sin vis svært at være imod, når talen om menneskerettigheder er på dagsordenen, som den også er i relation til EU's charter om grundlæggende rettigheder. Jeg sagde da også i forbindelse med forespørgselsdebatten, som vi havde i foråret, at det i enhver sammenhæng er udmærket, når menneskerettigheder diskuteres, og for den sags skyld kan det også være udmærket, når øvelsen gøres i EU-regi.

Problemet ved hele den her øvelse, som er gjort i EU, er set med Kristeligt Folkepartis øjne, at udgangspunktet først og fremmest har været, at charteret er blevet lanceret som led i en egentlig forfatningskamp i EU, og at det her ikke er slut med, at der kan vedtages et politisk dokument i forbindelse med topmødet i Nice, men først for en stor del af medlemslandenes vedkommende, når disse grundlæggende rettigheder er indskrevet i EU's traktatgrundlag.

Dermed kan man jo komme i den situation, som også var problemstillingen i den diskussion, der var mellem hr. Keld Albrechtsen og hr. Knud Erik Hansen for lidt siden, at man får opstillet to konkurrerende retssystemer, og at vi i virkeligheden på den baggrund kan være med

til at underminere både den europæiske menneskerettighedskonvention og Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg, og det vil på mange måder være ulykkeligt.

Alle EU-lande har tiltrådt den europæiske menneskerettighedskonvention, alle EU-lande er medlemmer af Europarådet og dermed også underlagt det regime, der er der, sammen med de lande, som altså i dag ikke er medlemmer af EU, og netop derfor er det set med Kristeligt Folkepartis øjne vigtigt, at vi ikke får vedtaget et konkurrerende regelsæt.

Derfor kan man selvfølgelig vælge at sige, at det er positivt, at charteret i første omgang her i forhold til topmødet i Nice kun skal vedtages, som det ser ud nu, altså som et politisk dokument, og altså ikke direkte indskrives i Traktaten, velsagtens også alene af den grund, at det simpelt hen ikke kan lade sig gøre, som teksten ser ud nu.

Regeringen har i de svar, der er afgivet til Folketinget på spørgsmål fra medlemmer af Tinget, understreget gang på gang, og det blev også understreget i dag af de to ministre, at vedtagelsen af charteret for grundlæggende rettigheder ikke ændrer på den retstilstand, som allerede er gældende i dag.

Det gør jo, at man med rette sådan lidt polemisk kan spørge, jamen hvad i alverden skal vi så med det charter, hvis det endelig er det? Så kan man selvfølgelig sige, at der er nogle rettigheder, som ikke kommer til udtryk i den europæiske menneskerettighedskonvention, og at vi dermed har et mere ajourført dokument.

Javel, men man kan jo også sige, at det, som er tilfældet med charteret, er, at i bedste fald har det ikke nogen betydning. I værste fald kan det være med til at underminere den europæiske menneskerettighedskonvention og også Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg, sådan som vi ser det.

Jeg skal ikke undlade at sige, at vi synes faktisk, at det her set fra Kristeligt Folkepartis side er et svært spørgsmål, fordi vi jo altså på den ene side hører til blandt de partier, der meget gerne taler for menneskerettighederne og også gerne ser, at lande – for den sags skyld også EU – er forpligtet herpå, men som altså ikke på den anden side vil være med til at så usikkerhed om nogle af de veletablerede institutioner, vi har i dag også på europæisk plan: Europarådet, den europæiske menneskerettighedskonvention og også Domstolen i Haag.

Jeg vil dér sige, at uanset at charteret nu bliver vedtaget på topmødet i Nice som politisk dokument – det må vi jo så konstatere, måske også leve med – så kan vi altså ikke svinge os helt op til at udtrykke den tilfredshed, der bl.a. gives udtryk for i det forslag til vedtagelse, der fremsættes af partier, der repræsenterer et flertal her i Tinget. Og vi mener heller ikke, at dokumentet skaber den klarhed, som fremgår af det forslag til vedtagelse, som partierne har fremsat.

Jeg kunne måske gøre hr. Knud Erik Hansens ord fra tidligere i debatten til mine egne: På mange måder skaber det her charter noget rod, så derfor vil vi altså undlade at stemme, når flertallets forslag kommer til afstemning.

Kim Behnke (FRI):

Jeg synes, der er grund til i den her debat faktisk også at rette en tak til hr. Erling Olsen og de andre gode folk, der fra dansk side har deltaget i det her arbejde.

Det siger jeg, for det kunne have gået meget værre. Det er jo selvfølgelig et lidt svagt succes-kriterium at rose nogen for, at de har været en bremseklovs over for de mest fantasifulde forslag til, hvad der skulle stå i charteret, for det, der er kommet ud af det, synes vi fra Frihed 2000 ikke er brugbart. Men som sagt: Det kunne have gået meget værre.

Der er fire grunde til, at vi ikke mener, at det er en god idé. Den første er, at vi har svært ved at se, hvad formålet er med at få formuleret et charter om grundliggende rettigheder som denne politiske tekst, medmindre der ligger et egentligt ønske om på et senere tidspunkt at gøre den til en tekst, der skal stå i selve Traktaten. Og sker det, jamen så begynder EU-Traktaten i mistænkelig grad at nærme sig en egentlig forfatning.

Vi er fuldstændig enige med Venstres retspolitiske ordfører, fru Birthe Rønn Hornbech, som til Jyllands-Posten den 25. oktober siger: »Det er første skridt mod en forbundsstat. Beskyttelsen af borgerne hører under nationalstaten, så hvis EU begynder på det, så er vi på vej mod en forbundsstat. Det er helt misforstået beskyttelse af borgerne.«

Det er jo det, vi ser foran os. EU påtager sig opgaver, som EU ikke skal blande sig i. De europæiske lande er meget forskellige, og derfor vil en europæisk traktatfæstelse af grundlæggende rettigheder betyde, at man begynder at få afsagt nogle domme, som både kan være i uoverensstemmelse med national ret, men –

hvad der vil være endnu værre – også kan være i strid med den europæiske menneskerettighedstradition.

Ser vi på den måde, som specielt Socialdemokratiets ordfører med entusiasme og begejstring fremførte alle de her rettigheder, som borgerne nu får, så kommer det til at lyde, som om det retsgrundlag, vi kender i dag, ikke giver EU-borgerne et seriøst og ordentlig retsgrundlag, men det er jo ikke tilfældet.

Det er sådan i dag i Amsterdamtraktatens artikel 6: »Unionen bygger på principperne om frihed, demokrati og respekt for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder samt retsstatsprincippet, der alle er principper, som medlemsstaterne har til fælles.«

Så enkelt kan det gøres. Det står allerede i Amsterdamtraktaten i dag, i en af de bedre artikler i Amsterdamtraktaten, nemlig artikel 6. Vi mener, at det er et tilstrækkeligt grundlag til at sikre borgerne i de enkelte lande og deres frihedsrettigheder.

Det næste problem med charteret er, at man går ind og tilbyder det, der lidt akademisk hedder positive rettigheder. Man begynder at beskrive, hvordan enhver borger har ret til en ordentlig bolig og andre ting, altså positive, sociale rettigheder, og lige så vel som vi er modstandere af at have den slags stående i vores egen grundlov, så er vi i allerhøjeste grad også modstandere af at få det skrevet i dette europæiske charter.

Det fjerde problem er så, at vi faktisk mener, at der fifles med de danske forbehold.

Allerede i præambelen til charteret om de grundlæggende rettigheder taler man om, at det her er indførelsen af unionsborgerskab, og jeg spurgte så udenrigsministeren, hvordan det er i overensstemmelse med de danske forbehold, og udenrigsministeren svarede den 23. oktober, at der ingen problemer var, fordi borgerne i den her forbindelse bare er borgere i Unionens medlemsstater. Men det er jo ikke rigtigt.

Sagen er jo den, at immigranter, flygtninge og andre, bare de har europæisk jord under fødderne, vil være omfattet af de her rettigheder. Så det er ikke kun borgere i Unionens medlemsstater, der vil nyde godt af det her charter, det vil også komme til at gælde for andre personer, og så er det, vi er ude i begreb som indførelse af unionsborgerskabet.

Det er vi modstandere af. Vi er modstandere ud fra forventningen om, at med udvidelsen til Østeuropa vil der blive så stort et skel i sociale

kår i Europa, at vi kan komme til at opleve social vandring, og der vil det danske system ikke kunne tage den belastning, det bliver, når folk fra andre lande med det her charter i hånden stiller ved grænsen og forlanger fra kasse 1.

Derfor er vi nødt til at anmode om, at det her charter ikke bliver en del af EU-samarbejdet hverken som en politisk tekst eller som en del af Traktaten, og derfor kan vi heller ikke støtte det af regeringen og unionstilhængerne fremsatte forslag til vedtagelse.

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

Jeg vil gerne sige til hr. Knud Erik Hansen, hr. Kim Behnke og fru Birthe Rønn Hornbech, som er draget ind i debatten, at efter min mening ændrer vedtagelse af charteret som politisk dokument ikke ved det forhold, at EU's samarbejde er mellem selvstændige stater, og det ville det heller ikke gøre, hvis vi indskrev det i traktaterne; det har jo intet med en statsdannelse at gøre, at man skal respektere menneskerettighederne. Så alene det, at de indskrives i de europæiske traktater, gør ikke Danmark til en stat.

Til først og fremmest hr. Thulesen Dahl og flere andre vedrørende synliggørelse af rettigheder. Hvorfor er det så galt, at vi synliggør rettighederne? Er det i øvrigt ikke sådan, at vi gør os store bestræbelser alle steder, hvor vi laver lovregler eller andre regler, som borgerne skal rette sig efter, eller som giver dem rettigheder, at vi gør os umage med at fortælle borgerne, hvad det er for rettigheder, de har, og hvad det er for pligter, de har? Hvis ikke borgerne ved, hvad det er for pligter og rettigheder, de har, hvordan skal vi så forlange, at de skal rette sig efter dem, og dette med at synliggøre, hvilke rettigheder borgerne har i forhold til EU's myndigheder, er da en glimrende idé.

Hvad nytter det, at man har rettighederne, hvis man ikke har nogen mulighed for at skaffe sig et overblik? Og hvad er situationen i dag? Hvis man skal skaffe sig et overblik, så skal man selvfølgelig gå hen og læse menneskerettighedskonventionen, men man skal jo også hen og se på Domstolens praksis, og her giver charteret en god vejledning for borgere i EU i, hvilke rettigheder de er omfattet af, og så kan de på det grundlag vurdere, om deres rettigheder er blevet krænket.

Hr. Thulesen Dahl beskæftigede sig i flere indlæg meget med udlevering til dødsstraf, og jeg vil sige, at udlevere til dødsstraf kan vi ikke efter dansk lovgivning. Det kan vi vel allerede

næppe heller efter EU-regler. Men jeg læser artikel 19, hvor der står, at kollektiv udvisning er forbudt, og der står, at ingen må udvises eller udleveres til en stat, hvor der er alvorlig risiko for at blive tildelt dødsstraf eller udsat for tortur eller anden u menneskelig eller nedværdigende straf eller behandling.

Er det i virkeligheden det punkt i det hele, som generer Dansk Folkeparti så meget? Jeg må jo nærmest forstå, at det er den virkelige anstødssten for Dansk Folkeparti, at man efter charteret nu synliggør, at folk ikke kan udleveres til dødsstraf, eller hvis der er risiko for nedværdigende behandling. Er det den synliggørelse, der ikke er rar?

Til hr. Keld Albrechtsen: Jeg forstår simpelt hen ikke hr. Keld Albrechtsens indvending. Hr. Keld Albrechtsen bebrejder mig, når jeg siger, at Folketinget ikke har ansvaret alene. Jamen sådan er det jo allerede i dag. Det danske Folketing, de danske myndigheder, har pligt til at overholde menneskerettighederne. Gør de det ikke, er der en række beskyttelsesregler for dem i Danmark, men der er da også den beskyttelsesregel, der ligger i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, den af hr. Keld Albrechtsen så højt berømmede. Jamen det er da en domstol, der ligger uden for Danmark. Allerede heraf følger der da, at det ikke er Folketinget i Danmark alene, der har et ansvar.

Tilsvarende når vi forhåbentlig vedtager Den Europæiske Straffedomstol, så er det jo også udtryk for, at vi ikke har ansvaret alene. Hvis der begås krænkelser af eller forbrydelse mod menneskeheden i Danmark, ja, så er der også, når straffedomstolen virker, en straffedomstol, som har et ansvar. Det er da ikke det danske Folketing eller de danske myndigheder alene. Civilisationens fremskridt har jo netop gjort, at staterne ikke alene har dette ansvar, og det er en kæmpe fordel, at det ikke alene er staterne, der har det ansvar.

Til sidst vil jeg kun lige sige til hr. Keld Albrechtsen: Der står udtrykkeligt, at den europæiske domstol, EF-Domstolen, skal lægge Menneskerettighedsdomstolens praksis til grund. Det er en del af det, vi vedtager, og derved er det jo også tilkendegivet, at det er Menneskerettighedsdomstolen, der har primatet i denne sag. Jeg ved, det er rigtigt, at EF-Domstolen har mange flere ressourcer, men det hænger jo altså også sammen med, at den skal pådømme en uendelig mængde sager, som ikke har noget

med menneskerettigheder at gøre, men alle mulige andre spørgsmål.

Til hr. Jann Sjursen vil jeg sige, at jeg godt vil understrege en gang til: Det, vi her taler om, er jo altså, hvilke rettigheder mennesker har i forhold til EU's institutioner, og jeg har altså ærligt talt svært ved at forstå Kristeligt Folkepartis synspunkt, når jeg ser, hvad der f.eks. står i artikel 3 om forbud mod racehygiejnisk praksis, forbud mod kommerialisering af menneskekroppen, forbud mod reproduktiv kloning af mennesker, forbud mod tortur. I artiklerne 24, 25 og 26 er glimrende bestemmelser vedrørende børn, børns rettigheder, ældres rettigheder, handicappedes rettigheder. Jeg har svært ved at forstå, at Kristeligt Folkeparti vil undlade foreløbigt at stemme til vedtagelsen her, men i det hele taget til et dokument, der så klart går i retning af at beskytte nogle af de interesser, som Kristeligt Folkeparti jo ellers i det daglige arbejde gør sig anstrengelser for at beskytte.

Justitsministeren (Frank Jensen):

Jeg vil gerne starte med at takke ordførerne for en spændende debat, synes jeg, og også en debat, som på mange strækninger knyttede konkrete kommentarer til det, som er temaet for debatten, nemlig det charter, som konventet nu har lagt på vores bord, og som skal behandles på Det Europæiske Råds møde i Nice.

Jeg synes, hr. Knud Erik Hansen fra SF favnede ganske godt, hvad det her drejer sig om. Ganske enkelte ord, nemlig at EU skal holde orden i eget hus, og det er vel måske, når alt kommer til alt det, der generer modstanderne af det europæiske samarbejde allermost, ikke mindst hr. Keld Albrechtsen og også hr. Thulesen Dahl, nemlig at vi her med charteret får synliggjort de eksisterende grundlæggende rettigheder, som beskyttes i EU, og at det skaber større gennemsigtighed for borgerne over, hvilke rettigheder de har i forhold til EU's institutioner, og når medlemslandene gennemfører EU's retsakter i Danmark.

Det er klart, at en så kraftig fokusering på de rettigheder, som borgerne har i forhold til EU's institutioner, er med til at skabe en større tillid fra borgernes side til det europæiske samarbejde, og det er vel grundlæggende her, hr. Keld Albrechtsen har sit problem. Her kommer det europæiske samarbejde og viser over for borgerne, at de har nogle grundlæggende rettigheder, som EU's institutioner skal beskytte, og at medlemslandene har pligt til at beskytte de grund-

læggende rettigheder, når de gennemfører retsakterne i deres nationale lovgivning.

Flere ordførere har knyttet kommentarer til det mere fremadrettede: Hvad skal der ske på længere sigt med det politiske dokument, vi har her på vores bord? Det er vigtigt at holde fast i, og det fremgår meget klart af konklusionerne fra topmødet i Köln sidste år, at charteret i første omgang skal være og skal vedtages som et højtideligt politisk dokument, en politisk erklæring, på det europæiske rådsmøde i Nice her i december måned.

Det er en konklusion, som den danske regering støtter. Vi støtter vedtagelsen i Nice af det dokument, der ligger på vores bord nu. Kölnkonklusionerne lægger også op til, at det først på et senere tidspunkt skal afgøres, om og i givet fald hvorledes charteret skal optages i EU-Traktaten og dermed gøres retligt bindende. Men det har ikke ligget i konventets mandat at udarbejde et juridisk bindende dokument, og det er kun medlemsstaterne, der kan beslutte sig for eventuelt at indskrive charteret i Traktaten i en eller anden form, men det er ikke på dagsordenen for den forhandling, der foregår i Nice, og den forhandling, der foregår frem til det europæiske rådsmøde i Nice.

Det er også indgået i hr. Albrechtsens og også i hr. Sjursens indlæg her under debatten i dag, om der kunne opstå uoverensstemmelser mellem praksis fra EF-Domstolen og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol om fortolkning af menneskerettighederne. Lad mig indledningsvis gentage, som jeg også gjorde i mit første indlæg: Det fremgår udtrykkelig af artikel 52, at de rettigheder i charteret, der stammer fra den europæiske menneskerettighedskonvention, har samme betydning og omfang som konventionens rettigheder. Det er samtidig præciseret i charterudkastet, at EU's institutioner, herunder EF-Domstolen, skal respektere Menneskerettighedsdomstolens praksis.

Når det er sagt, skal jeg naturligvis også medgive, at der vil kunne opstå situationer, hvor EF-Domstolen kan komme til at fortolke den europæiske menneskerettighedskonventions bestemmelser på en anden måde end Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg. En sådan situation vil først og fremmest kunne tænkes i tilfælde, hvor EF-Domstolen anmodes om at anvende og fortolke menneskerettighedskonventionens bestemmelser i situationer, som ikke tidligere har været forelagt for Menneskerettighedsdomstolen. Men jeg skal samtidig understrege,

at den konflikt eksisterer allerede i dag. EU-charteret vil hverken forstærke eller mindske denne mulighed.

Når hr. Sjørnsen og hr. Albrechtsen her i dag siger, at det giver problemer med at kunne bringe sager for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i sidste instans, så skal jeg sige, at det ikke er rigtigt. Hvis det er sådan, at EF-Domstolen træffer afgørelser i en konkret sag, der knytter sig til grundlæggende menneskerettigheder, det kan være i en konkret sag om karteldannelse, en sådan sag, som efterfølgende skal gennemtvinges af danske myndigheder herunder af en dansk fogedret, ja, så vil en sådan afgørelse truffet på baggrund af EF-Domstolens afgørelse jo efterfølgende kunne indbringes for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i Strasbourg. Sådan er forholdet i dag. Sådan vil forholdet også være i fremtiden. Det ændres der ikke på i konventets forslag til charter for de grundlæggende rettigheder.

Så jeg mener, at de spøgelse, som hr. Albrechtsen og hr. Thulesen Dahl, og jeg synes også til dels hr. Sjørnsen, i dag har forsøgt at male op på væggen, er der i det her tilfælde intet juridisk belæg for.

Anden næstformand (Henning Grove):

Hr. Kristian Thulesen Dahl og derefter hr. Keld Albrechtsen.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg synes egentlig, den sidste runde svar her meget tydeligt gør det klart, at vi her har at gøre med et dokument, som i bedste fald er ligegyldigt, ikke skal ændre noget som helst, men i værste fald faktisk efterlader mange spørgsmål uafklaret.

Og så vil jeg bare sige til udenrigsministeren, at jeg godt er klar over den retsstilling, der er i forhold til udvisning nu. Men den politiske holdning, at hvis en amerikaner vil tage ophold i Danmark og finde et helle og være her med baggrund i, at vi ikke udviser til USA, fordi der er delstater i USA, der har dødsstraf, synes jeg grundlæggende er en forkert retsstilling, og jeg vil arbejde for, at den skal blive anderledes. Det er nu en politisk holdning, og det ønsker jeg så også at give udtryk for i forbindelse med behandlingen her af et dokument, hvori der skal stå, at ingen må udvises til en stat, hvor der er en alvorlig risiko for at blive idømt dødsstraf, f.eks. fordi man har begået et mord.

Så det er sådan, min melding skal forstås, og ikke på nogen som helst anden måde eller i forhold til nogen af de andre ting, der er nævnt i den pågældende artikel.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg er meget vel klar over, som justitsministeren nævnede det, at en afgørelse, som har været rundt om EF-Domstolen, kan indbringes for Menneskerettighedsdomstolen. Men det afklarer jo ikke sagen, for hvis Danmark så følger den afgørelse, der træffes af Menneskerettighedsdomstolen, ja, så kommer det sidste slag igen til at stå ved EF-Domstolen, nemlig i form af, at Danmark så overtræder EU's regler, og det er altså dem, der gælder i sidste instans, og derfor løser justitsministerens svar på mit spørgsmål ingenting.

Højesteret dømmer i dag under ansvar over for Menneskerettighedsdomstolen på den måde, at Højesterets afgørelser jo kan indbringes for Menneskerettighedsdomstolen, og ministerens kan også, hvorimod EF-Domstolens i sidste instans ikke kan.

Vi befinder os i et vadedsted mellem overgangen fra en mellemstatslig model til en forbundsstat, og den eneste måde, man kan løse det her problem på, hvis man går ind for den forbundsstat, er ved at sikre, at den forbundsstat bliver underlagt Menneskerettighedsdomstolens afgørelser ligesom alle andre stater. Og det skridt er man ikke indstillet på at tage, for man vil ikke indrømme, at det handler om at lave en forbundsstat.

Knud Erik Hansen (SF):

Denne debat har med al tydelighed vist, at der er flere motiver i den her sag.

Vi ser i høj grad et motiv som det at sikre, at EU holder styr på menneskerettighederne i deres handlinger, men vi ser også det motiv – og det er så det, der gør sagen så rodet, og som også gør, at det resultat, vi har fået, på nogle punkter ikke er det skønneste resultat – at nogle har nogle andre hensigter, nemlig at ændre forholdene mellem medlemsstaterne og EU.

Men det skal jo ikke forhindre os andre i stadig væk at have et ønske om at sikre, at EU også har orden i eget hus, og sikre, at menneskerettighederne fungerer i EU med den magt, som EU har. Og vi ser det her som en start på en debat, som langt fra er færdig, og det resultat, vi har fået nu, er langt fra det sidste resultat.

Jeg vil godt sige til det forslag, der er fremsat til vedtagelse fra hr. Claus Larsen-Jensen, fru Ulla Tørnæs, fru Lene Espersen, fru Susanne Clemensen og fru Elisabeth Arnold, at der i det forslag ikke er noget, som vi har noget imod. Vi kunne have ønsket os nogle andre formuleringer. Men da vi synes, at der ikke er noget, der støder os, og da intentionerne i dette forslag er de samme som i vores eget, vil vi kunne stemme for det forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 18 af Claus Larsen-Jensen (S), Ulla Tørnæs (V), Lene Espersen (KF), Susanne Clemensen (CD) og Elisabeth Arnold (RV) (se foran) vedtoges med 83 stemmer (S, V, KF, SF, CD og RV) mod 11 (DF, EL og FRI); 6 (KRF, Gitte Lillelund Bech (V), Tove Fergo (V), Jens Rohde (V) og Mogens Andreasen (UP)) stemte hverken for eller imod.

Hermed var følgende forslag bortfaldet:

Forslag til vedtagelse nr. V 19 af Knud Erik Hansen (SF).

Forslag til vedtagelse nr. V 20 af Kristian Thulesen Dahl (DF).

Forslag til vedtagelse nr. V 21 af Keld Albrechtsen (EL).

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 79:

Forslag til lov om ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed m.v. (Gennemførelse af Mediaaftale 2001-2004 m.v.).

Af kulturministeren (Elsebeth Gerner Nielsen). (Fremsat 10/11 2000).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jytte Wittrock (S):

Lovforslag nr. L 79 er en udmøntning af aftalen mellem regeringen, CD og SF om mediepolitikken for 2001-2004. Samtidig gennemføres til-lægsaftalen om DAB-frekvenserne.

Det har været vigtigt for os i Socialdemokrati-et, at public service-reglerne fortsætter, udbyg-ges og præciseres.

Vi stiller krav om, at public service-stationer-ne skal være garant for, at det er muligt at vælge kvalitetsfjernsyn, kvalitetsradio og Internet; at der produceres flere og bedre udsendelser for børn og unge; at dansk kunst og kultur, herunder det danske sprog, styrkes med endnu flere danskproducerede kvalitetsudsendelser; at der laves programmer rettet mod flygtninge og ind-vandrere, bl.a. som hjælp til bedre integration.

Vi har også ønsket at få styrket handicappe-des adgang til f.eks. tekstede dansksprogede ud-sendelser.

Public service-stationerne pålægges undervis-ningsopgaver, bl.a. med IT. Målet er en folkelig-gørelse af dette medie.

Danmarks Radio og TV 2 skal ikke nødven-digvis stilles over for de samme public service-krav. De kan jo heller ikke i deres finansierings-form sammenlignes.

Vi kan og skal naturligvis ikke undgå påvirk-ninger udefra, men det er vigtigt, at den samle-de public service-virksomhed via tv, radio og In-ternet eller lignende står som en solid modvægt til bl.a. den amerikanske massekultur, som vi bombarderes med. Derfor skal og bør vi sikre, at dansk kunst og kultur formidles gennem public service-stationerne, at vi kan vælge at se kvali-tetsudsendelser, som er danskproducerede.

Vi skal sikres et bredt udbud af programmer og tjenester, som består af nyhedsformidling, oplysning, undervisning, kunst og underhold-ning – udsendelser, der bærer præg af kvalitet, alsidighed og mangfoldighed.

Den fjerde og den femte radiokanal skal i ud-bud, så alle kan byde på dem på åbne og ikke-diskriminerende vilkår. De to kanaler skal indgå i den samlede public service-virksomhed, den fjerde radiokanal med kvalitetsmusik og kultur-og debatprogrammer, og for den femte kanals vedkommende omfatter public service-forplig-telsen kun nyhedsformidlingen.

Kulturministeren fastsætter regler for public service-forpligtelser, herunder regler for udar-